

بررسی و نقد کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی

سهراب آذرپند*

چکیده

هدف از نگارش این مقاله، معرفی و بررسی کتاب دوجلدی آموزش مقدماتی زبان ژاپنی زیرعنوان «ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی» است که بعد از نزدیک ۱۵ سال در سال ۲۰۱۲ میلادی با رفع اشکالات نسخه قبل و تغییراتی در محتوا تجدید چاپ شده است. در حال حاضر نسخه زبان خارجی این اثر به دوازده زبان انگلیسی، فرانسوی، اسپانیولی، ایتالیایی، پرتغالی، روسی، آلمانی، چینی، کره‌ای، تایلندی، اندونزیایی، ویتنامی در دسترس است و در بیشتر مراکز دانشگاهی و غیردانشگاهی آموزش زبان ژاپنی در سراسر جهان و از جمله گروه زبان و ادبیات ژاپنی دانشگاه تهران در مرحله مقدماتی به عنوان منبعی قابل اتکا و کارآمد مورد استفاده است. ویژگی‌هایی از جمله رفع اشکالات نسخه قبل، تهیه و تدوین کتاب به وسیله کار گروهی و در نظر گرفتن کتاب‌های کمکی متعدد برای پوشش دادن چهار توانایی زبانی گفتاری، شنیداری، خواندن و نوشتن باعث شده است که نسخه جدید کتاب حاضر از بهترین کتاب‌های آموزش زبان ژاپنی در دنیا محسوب شود. اما هنوز هم هر چند اندک، ایراداتی بر این کتاب وارد است. مقاله حاضر می‌کوشد به ویژگی‌ها، نقاط قوت و ضعف این اثر بپردازد.

کلیدواژه‌ها: کتاب درسی، ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، کتاب‌های کمکی، چهار توانایی زبانی

۱. مقدمه

شاید بتوان گفت آموزش زبان ژاپنی به زبان‌های دیگر و تهیه کتاب‌های آموزشی این زبان نسبت به بسیاری از زبان‌ها، تاریخ چندان طولانی ندارد. آموزش زبان ژاپنی در نیمه

---

*استادیار گروه زبان و ادبیات ژاپنی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، تهران، ایران

s.azarparand@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۳/۱۳، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۵/۲۲

دوم قرن ۱۵ در ابتدا به کشورهای همجوار ژاپن از جمله شبه جزیره کره و چین محدود بود که عمدتاً با اهداف سیاسی و بازرگانی انجام می‌گرفت. در واقع کره‌ای‌های همسایه اولین ملتی بودند که در خارج از ژاپن آموزش این زبان را بنیان نهادند. آنها در سال ۱۴۹۲ میلادی اولین کتاب آموزش زبان ژاپنی بنام «ایروها» (伊呂波: Iroha) را به چاپ رساندند. از طرفی، در بین کشورهای اروپایی مبلغین مسیحی پرتغالی از پیشگامان آموزش زبان ژاپنی به حساب می‌آیند. آنها در سال ۱۵۴۳ میلادی با ورود به بخش‌های جنوبی ژاپن همراه با تبلیغ دین مسیحیت به تهیه و تدوین کتاب‌های آموزش زبان ژاپنی و فرهنگ لغت زبان ژاپنی پرداختند. پژوهش‌های پرتغالی‌ها به تدریج راه‌گشای مطالعه این زبان به وسیله دیگر کشورهای اروپایی همچون روسیه، هلند، فرانسه، بریتانیا، ایتالیا و ایالات متحده آمریکا و غیره شد. به ویژه در دوران بعد از جنگ جهانی دوم همراه با رشد اقتصادی ژاپن و بیشتر مطرح شدن این کشور در سطح جهانی، کتاب‌های متعددی در زمینه آموزش زبان ژاپنی در داخل و خارج ژاپن به چاپ رسید (در پی نوشت مقاله حاضر تاریخچه آموزش زبان ژاپنی ضمیمه شده است). هر کدام از این کتاب‌های آموزشی طبعاً دارای نقاط قوت و ضعف خود است. اما یکی از پر استفاده‌ترین آنها کتاب مورد مطالعه در این پژوهش یعنی کتاب آموزشی دو جلدی «ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی» است که تهیه و تدوین آن به همت انتشارات سوری ئه نتو و آکو (Surie Nettowāku: 3A Corporation) انجام شده است.

این انتشارات در سال ۱۹۷۳ میلادی، با هدف تهیه کتاب آموزشی زبان ژاپنی برای کارآموزان فنی و مهندسی در صنایع تولیدی ژاپن و با انتشار کتاب درسی «مبنای زبان ژاپنی» (日本語の基礎: Nihongo no Kiso) آغاز به کار کرد. می‌توان گفت که هدف سنتی و اصلی این انتشارات تهیه و ترویج کتاب‌های آموزشی زبان ژاپنی است. اما در سال‌های اخیر دستی هم در تهیه و تدوین کتاب‌های آموزش زبان انگلیسی، آمادگی برای آزمون TOEIC و همچنین تهیه کتاب‌های آموزشی زبان‌های دیگر از جمله کره‌ای و اندونزیایی و غیره دارد که طبق ادعای سایت رسمی این انتشارات (<http://www.3anet.co.jp/company2>) تلاش‌ها در این زمینه رو به گسترش خواهد داشت. البته در این انتشارات به جز کتاب‌های آموزش زبان، کتاب‌هایی هم در زمینه درک متقابل بین فرهنگ‌ها و اطلاعات عمومی انتشار یافته است.

نگارش کتاب دوجلدی مورد مطالعه، حاصل کار گروهی پنج نفر خانم مدرس و متخصص آموزش زبان ژاپنی به نام‌های تاناکا یونه (Tanaka Yone)، ساوادا ساچیکو (Sawada Sachiko)، شیگه‌کاوا آکمی (Shigekawa Akemi)، ماکینو شوکو (Makino Shōko) و میکوگامی کیکو (Mikogami Keiko) است که به سردبیری و نظارت خانم تسورو او یوشیکو (Tsuruo Yoshiko) و خانم ایشی‌زاوا هیروکو (Ishizawa Hiroko) و به دست آقای کوبایاشی تاکوجی (Kobayashi Takuji) در انتشارات سوری ئه نتو و آکو به چاپ رسیده است. البته ضبط بخش صوتی لوح فشرده ضمیمه کتاب (۴ نفر) و نظارت بر آن (۲ نفر)، نقاشی‌های مورد استفاده در کتاب (۲ نفر) و طرح جلد و صفحه بندی (۱ نفر) نیز حاصل همکاری ۹ نفر ژاپنی دیگر است.

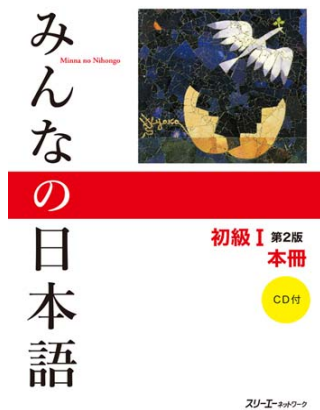
چنانچه در پیش‌گفتار کتاب (p.iii) هم اشاره شده است، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی در اصل نسخه ارتقاء یافته کتاب «مبانی زبان ژاپنی امروزی» (Shin Nihongo no Kiso: 新日本語の基礎) چاپ سال ۱۹۹۰ است. این کتاب توسط همین انتشارات ابتدا در سال ۱۹۹۸ به چاپ رسید و در ژانویه سال ۲۰۱۲ نسخه جدید آن همراه با اصلاحات و تغییراتی در محتوی منتشر گردیده است. در حال حاضر نسخه زبان خارجی این کتاب به دوازده زبان (انگلیسی، فرانسوی، اسپانیولی، ایتالیایی، پرتغالی، روسی، آلمانی، چینی، کره‌ای، تایلندی، اندونزیایی، ویتنامی) در دسترس است و در بیشتر مراکز دانشگاهی و غیر دانشگاهی آموزش زبان ژاپنی در سراسر جهان به شکل گسترده مورد استفاده است. گروه زبان و ادبیات ژاپنی دانشکده زبانها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران به عنوان تنها مرکز دانشگاهی کشور که در آن آموزش زبان و ادبیات ژاپنی دایر است نیز از سال ۱۳۷۵ هجری شمسی تا به حال (۱۳۹۴ خورشیدی) این کتاب را به منظور تدریس زبان ژاپنی پایه مورد استفاده قرار داده است. تاریخچه نسبتاً طولانی، رفع اشکالات نسخه قبل، به‌روزشدن محتوی آموزشی آن طی چند مرحله، تهیه و تدوین کتاب به‌وسیله کار گروهی و در نظر گرفتن کتاب‌های کمکی متعدد برای پوشش دادن چهار توانایی زبانی (گفتاری، شنیداری، خواندن و نوشتن، این کتاب را در زمره بهترین کتاب‌های آموزش زبان ژاپنی مقدماتی در دنیا قرار داده است. اما می‌توان گفت هنوز هم هرچند اندک، ایراداتی بر این کتاب وارد است. با توجه به جایگاه این اثر در آموزش زبان ژاپنی پایه در جهان و ایران مقاله حاضر می‌کوشد ضمن معرفی ویژگی‌های آن، به نقاط ضعف و قوتش بپردازد.

۲. معرفی کلی

در این بخش ابتدا به معرفی مشخصات صوریو شناسنامه‌ای اثر می‌پردازیم. سپس به بررسی چهارچوب کلی اثر، چینش دروس و تمرین‌ها، معرفی کتاب‌های مکمل اثر و حروف‌نگاری و غیره خواهیم پرداخت

۱-۲. ساختار کتاب

هر دو جلد این کتاب درسی در قطع کاغذ B5 (۶.۶cm × ۱۷.۲cm) منتشر شده است. جلد اول و دوم هر کدام به میزان مساوی دارای ۲۵ درس و هر جلد ۳۰۴ صفحه است. طرح جلد اول کتاب (تصویر پایین) که با رنگ زمینه سفید و بسیار ساده طراحی شده است، با یک نوار قرمز رنگ از وسط به دو بخش تقسیم شده است. سمت راست روی جلد، عنوان کتاب «ژاپنی برای همه: *みんなの日本語*» به زبان ژاپنی و به شکل عمودی و با قلم بزرگ به چشم می‌خورد. در نیم صفحه بالا عنوان ژاپنی کتاب *Minna no Nihongo* با حروف لاتین به شکل افقی و با قلم کوچک به رنگ قرمز نوشته شده است. در نیم صفحه پایین جلد، عبارت‌های «جلد اول مقدماتی، نسخه دوم» همراه با «لوح فشرده صوتی» نیز به زبان ژاپنی نوشته شده است.

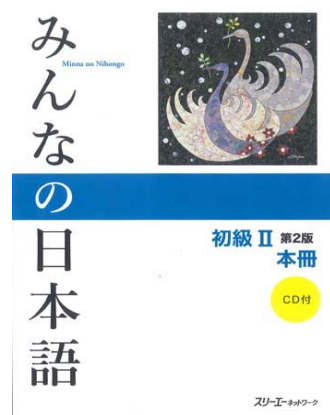

(طرح روی جلد اول)

طرح جلد دوم کتاب (تصویر پایین) نیز با رنگ زمینه سفید و بسیار شبیه به طرح جلد اول طراحی شده است. با این تفاوت اندک که طرح جلد دوم با یک نوار آبی رنگ از وسط به دو بخش تقسیم شده است. نوشته‌های روی جلد دوم کاملاً مانند جلد اول

سهراب آذرپرنده ۵

است و عنوان کتاب یعنی «ژاپنی برای همه» و «جلد دوم، نسخه دوم» و غیره مانند جلد اول کتاب نوشته شده است.

(طرح روی جلد دوم)

به علاوه سمت راست نیم صفحه بالای هر دو جلد کتاب، نقاشی‌ای از پرنده مورد علاقه ژاپنی‌ها «درنا» کشیده شده است. در طرح جلد اول درنایی دیده می‌شود که از تخم بیرون آمده و در حالیکه جوانه‌ای به منقار دارد رو به اوج گرفتن دارد. روی جلد دوم کتاب، دو عدد درنا نقاشی شده است. گونه‌های مختلف این پرنده به طور عمده در شمال، غرب و جنوب ژاپن زندگی می‌کنند. رد پای درنا را می‌توان در فرهنگ، ادبیات و افسانه‌های ژاپن بسیار دید. درنا در فرهنگ ژاپن پرنده‌ای خوش‌یمن محسوب می‌شود و سمبل آزادی، صلح و طول عمر است. به نظر می‌رسد آوردن تصویر این پرنده روی هر دو جلد کتاب با توضیحات سایت رسمی انتشارات مبنی بر «سهام داشتن در صلح جهانی با انتشار کتاب‌های آموزش زبان ژاپنی و اهمیت دادن به ارتباط بین انسان‌ها» به‌عنوان یکی از اهداف انتشارات بی‌ارتباط نباشد. قیمت هر جلد کتاب بدون در نظر گرفتن مالیات ۲۵۰۰ ین ژاپن است که جمعاً نزدیک به ۵۰۰۰ ین (معادل حدود ۴۲ دلار آمریکا) است.

در جلد اول درس‌های ۱ تا ۲۵ و در جلد دوم درس‌های ۲۶ تا ۵۰ به میزان مساوی هر جلد ۲۵ درس و هر جلد ۳۰۴ صفحه چاپ شده است. در ابتدای هر دو جلد کتاب، نقشه کشور ژاپن که در آن ۴۷ استان این کشور با اعداد مشخص شده است به اندازه فضای دو صفحه B5 طراحی شده است. همچنین در انتهای هر دو جلد نقشه جهان در

همان اندازه آورده شده است که در آن پنج قاره و اقیانوسهای اطراف آنها مشخص شده اند. هر چند خطوط مرزی تمام کشورها در نقشه مذکور مشخص شده است اما، بجز نام کشور ژاپن نام هیچ کشور دیگری در نقشه دیده نمی‌شود. به نظر می‌رسد هدف از آوردن این دو نقشه در ابتدا و انتهای دو جلد کتاب، ابتدا مشخص کردن جایگاه جغرافیایی ژاپن در نقشه جهان و سپس معرفی ۴۷ استان این کشور با جایگاه جغرافیایی آنها باشد.

در ابتدای هر دو جلد، پیشگفتار نسخه اول اثر مربوط به سال ۱۹۹۸ به قلم آقای اوگاوا ایوانو (Ogawa Iwao) مدیر عامل آن دوران انتشارات آورده شده است. در این پیشگفتار به مطالبی از جمله چگونگی ارتقاء اثر از کتاب آموزشی منتشر شده قبل از آن زیر عنوان «مبانی زبان ژاپنی امروزی»، ضرورت آموزش زبان ژاپنی در سال‌های اخیر به- دلیل افزایش ارتباطات جهانی، و معرفی مخاطبین این اثر که نیاز به یادگیری زبان ژاپنی مقدماتی به منظور ایجاد ارتباط در محیط کار، خانواده، مدرسه و دانشگاه و غیره دارند، اشاره شده است. بعد از پیشگفتار نسخه اول اثر، در هر دو جلد پیشگفتار نسخه جدید مربوط به سال ۲۰۱۲ میلادی به قلم آقای کوبایاشی تاکوجی (Kobayashi Takuji) مدیر عامل سابق انتشارات (مدیر عامل فعلی انتشارات مذکور خانم ایواساکی ماساکو (Fujisaki Masako) است) در هر دو جلد آورده شده است. همانطور که در پیشگفتار جدید هم آورده شده است (p.v)، تغییرات و اصلاحات عمدتاً به دلیل تغییر جامعه و فرهنگ ژاپن و در نتیجه آن تغییرات زبان ژاپنی صورت گرفته است. این تغییرات شامل حذف واژه‌ها و عبارتهای کم‌کاربرد و اضافه کردن واژه‌ها، عبارتها و صحنه‌های گفت و شنودی است که با محیط و فضای کنونی ژاپن سنخیت بیشتری دارد. همچنین، در پیشگفتار نسخه جدید اضافه شده است که در این نسخه به دو عنصر یادگیری آسان (برای دانشجوی) و آموزش آسان (برای استاد) توجه ویژه شده است و به همین دلیل تمرین‌های کلیشه‌ای کاهش یافته یا حذف شده‌اند و تمرین‌هایی که پاسخ به آنها خلاقیت بیشتری می‌طلبد، اضافه گردیده است.

در جلد اول اثر بعد از بخش پیشگفتار، «راهنمای استفاده از کتاب»، «نکاتی برای استفاده مفیدتر از کتاب»، «معرفی ۱۸ نفر (۱۱ نفر خارجی و ۷ نفر ژاپنی) فرضی که در گفت و شنودهای کتاب ظاهر می‌شوند»، «فهرست» و بخش «آغاز کتاب» (شامل جدول حروف هیراگانا و کاتاگانا، توضیحاتی مختصر در مورد سیستم آوایی در زبان ژاپنی، کلمات پرکاربرد در گفتگوی روزمره و اعداد و غیره) آمده است. سپس درس‌های ۱ تا ۲۵ به

ترتیب درجه دشواری از درس اول با عنوان «معرفی خود و آشنایی ابتدایی» تا درس بیست و پنجم با عنوان «جملات شرطی در زبان ژاپنی» آورده شده است. از درس یکم تا بیست و پنجم، ۷ بخش تمرینی زیر عنوان «دوره» به فاصله هرچند درس یکبار و ۲ بخش (یکی بعد از درس دوازدهم و دیگری بعد از درس بیست و پنجم) «جمع‌بندی قیدها، حروف ربط و عبارت‌های مورد استفاده در گفت و شنودها» در نظر گرفته شده است که به زبان آموز کمک می‌کند محتوی درس‌های تدریس شده را مرور کند تا در ذهنش نهادینه شود. بعد از پایان محتوی درس بیست و پنجم و بخش «دوره» اضافه شده است. به علاوه بخش «دوره کلی» که مروری است بر تمامی محتوی آموزش داده شده در سراسر کتاب، هم آورده شده است. در ضمائم کتاب بخش‌های «ساختار افعال»، «نگاهی مختصر به مطالب مطالعه شده» به شکل جدول و «نمایه واژگان» در جلد اول در نظر گرفته شده است.

فارغ از تغییرات محتوایی اندک، تمامی بخش‌های جلد اول که به آن اشاره شد، عینا از ابتدای جلد دوم که شامل درس‌های ۲۶ تا ۵۰ است نیز با همان ترتیب آمده است. با این تفاوت که در جلد دوم بعد از بخش «فهرست» به جای بخش «آغاز کتاب»، محتوی «فهرست» زبان ژاپنی برای همه، جلد اول آورده شده است تا چشم اندازی از محتوی جلد اول به خواننده داده شده باشد. بعلاوه بخش «دوره» از ۷ بخش در جلد اول به ۴ بخش در جلد دوم تقلیل یافته است. در انتهای جلد اول صفحه ۲۲۹ تا ۲۳۳ جدول‌های «ساختار افعال» و «نگاهی مختصر به مطالب مطالعه شده» به شکل جدول آورده شده است که هدف آن جمع‌بندی افعال و اشکال صرف آنها و دیگر موارد در بیست و پنج درس جلد اول است. در صفحه ۲۲۸ و ۲۲۹ جلد دوم کتاب جمع‌بندی افعال لازم و متعدی دیده می‌شود. این جدول به زبان آموز کمک می‌کند تا افعال مذکور را در غالب دو صفحه آسان‌تر به ذهن بسپارد.

۲-۲. چینش دروس و تمرین‌ها

هر کدام از پنجاه درس اثر دو جلدی مورد مطالعه به شکلی کاملاً منظم و منسجم از یک تقسیم‌بندی یکسان پیروی می‌کند. هر درس به ترتیب از بخش‌های «ساختار جمله» (文型)، «مثال‌ها» (例文)، «گفت و شنود» (会话)، «تمرین اول» (A練習)، «تمرین دوم» (B練習)، «تمرین سوم» (C練習) و «پرسش‌ها» (問題) تشکیل شده است. این هماهنگی از ابتدا تا انتهای هر دو جلد اثر به چشم می‌خورد. در این میان

بخش‌های «گفت و شنود» (会話)، «تمرین اول، دوم و سوم» و بخشی از «پرسش‌ها» (問題) مربوط به توانایی‌های زبانی شنیداری و گفتاری است. خواندن از روی بخش «گفت و شنود»، «تمرین اول، دوم و سوم» و بخش‌هایی از «پرسش‌ها» هر درس می‌تواند در تقویت توانایی خواندن موثر باشد. اضافه بر این در پایان هر درس (در انتهای بخش «پرسش‌ها») تمرین‌هایی هم به منظور پوشش دادن توانایی نوشتن در نظر گرفته شده است. هرچند این توانایی زبانی می‌تواند با تمرین‌های نوشتاری که استاد به‌عنوان تکلیف تعیین می‌کند نیز تقویت شود.

از طرفی بجز نظم ساختاری فوق‌الذکر، انسجام و ترتیب مطالب از نظر درجه دشواری در دو جلد اثر کاملاً مشهود است. به این معنی که زبان‌آموز ابتدا با اسم‌های ساده، ضمیرهای شخصی / اشاره / ملکی / پرسشی، بیان زمان (ساعت ... و ... دقیقه) آشنا شده و سپس به تدریج با یادگیری صرف فعل زمان حال، گذشته، آینده و صفات و قیده‌ها به دانش زبانش افزوده شده و با گذراندن هر درس قادر به ساخت جملات پیچیده‌تر و بلندتر می‌شود. در طول پنجاه درس دو جلد کتاب همواره هر درس پایه‌ای است برای درس بعد. ناگفته نماند که هر درس دارای بخش گفت و شنود متناسب با محتوی دستور زبانی خود است که زبان‌آموز می‌تواند نمود آنچه را که به‌عنوان دست‌ورزبان آموخته است، در گفت و شنود واقعی لمس کرده و فراگیرد.

۲-۳. معرفی کتاب‌های کمکی‌اثر و نقش آنها در تقویت چهار توانایی زبانی

انتشارات سوری‌ئه نتو و آکو به‌منظور آموزش موثرتر محتوی دو جلد اثر مورد مطالعه، دست به تهیه و تنظیم ۷ کتاب کمکی برای هر جلد زده است. تهیه تمامی این کتاب‌های کمکی نیز حاصل کار گروهی است. مخاطب ۱ کتاب از این مجموعه مدرس آموزش زبان و مخاطب ۶ کتاب کمکی دیگر زبان‌آموز می‌باشد. در این بخش به اختصار این کتاب‌های کمکی را معرفی می‌کنیم.

◀ راهنمای آموزش ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی کتاب (みんなの日本語初級 I ・教え方の手引き) است و در ۲۵۷ صفحه تنظیم شده است.

◀ راهنمای آموزش ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان ژاپنی کتاب (みんなの日本語初級 II ・教え方の手引き) است و در ۲۴۲ صفحه تنظیم شده است.

در این دو جلد کتاب کمکی، مدرس زبان با نحوه موثر آموزش نکات دستوری، بخش مکالمه و غیره در هر درس به طور جداگانه آشنا می‌شود.

▲ نوشتن و به خاطر سپردن قالب‌های دستوری، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی

(みんなの日本語初級 I 書いて覚える文型練習帳) است و در 143

صفحه تنظیم شده است.

▲ نوشتن و به خاطر سپردن قالب‌های دستوری، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد 2: عنوان ژاپنی

(みんなの日本語初級 II 書いて覚える文型練習帳) و در ۱۶۹ صفحه تنظیم شده است.

دو جلد کتاب کمکی بالا به منظور تقویت توانایی نوشتن به چاپ رسیده است. زبان آموز با به کارگیری واژه‌ها و قالب‌های آموزش داده شده دستوری مانند صرف افعال، حروف اضافه و غیره به نوشتن تمرین‌های داده شده می‌پردازد و بدین ترتیب می‌تواند موارد آموزش داده شده را به حافظه درازمدت خود بسپارد. در هر دو جلد این کتاب‌های تمرینی از تصویر، جدول و نقشه‌های گوناگون استفاده شده است.

۲۵۰ تکلیف شنیداری، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級 I 聴解タスク25) است و در ۶۰ صفحه تنظیم شده

است.

۲۵۰ تکلیف شنیداری، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級 I 聴解タスク25) است و در ۵۱ صفحه تنظیم شده

است.

چنانچه از نام این دو کتاب کمک‌درسی هم برمی‌آید، این دو کتاب با هدف تقویت توانایی شنیداری تهیه شده است. در هر درس از این دو کتاب سعی شده است با به کارگیری واژگان و نکات درسی آموزش داده شده در هر کدام از دروس دو جلد کتاب اصلی مورد مطالعه، لذت شنیدن و درک مطلب به زبان آموز انتقال داده شود. در دروس این دو کتاب هر کجا واژه‌ای به کار برده شده باشد که زبان آموز آن را در کتاب اصلی یاد نگرفته باشد، همراه با معنی انگلیسی آن آورده شده است.

■ ۲۵ موضوع که می‌توان در سطح مقدماتی خواند، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級 I) 25トピックで読める(初級) است و در ۶۷ صفحه تنظیم شده است.

■ ۲۵ موضوع که می‌توان در سطح مقدماتی خواند، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان (みんなの日本語初級 II) 25トピックで読める(初級) است و در 91 صفحه تنظیم شده است.

همانطور که از عنوان این دو کتاب کمک‌درسی نیز می‌توان دریافت، این دو اثر با هدف تقویت توانایی خواندن تهیه شده است. در هر درس از این کتاب‌های کمکی با توجه به مطالب آموزش داده شده در دروس دو جلد کتاب اصلی مورد مطالعه، مطالب خواندنی از جمله داستان‌های بسیار کوتاه، ایمیل، مصاحبه، پرسش‌نامه و مطالب خواندنی جذاب دیگر، لذت خواندن و درک مطلب با در نظر گرفتن وسع زبانی زبان‌آموز به وی انتقال داده شود. با توجه به اینکه در دنیای مدرن اشخاص در زندگی روزمره با خواندن متون متعدد سروکار دارند، تهیه این دو اثر کمک‌درسی می‌تواند برای زبان‌آموز بسیار کاربردی و مفید باشد. لازم به ذکر است که در دروس این دو اثر نیز هرکجا و از راهی به کار برده شده باشد که زبان‌آموز آن را در کتاب اصلی یاد نگرفته باشد، همراه با معنی انگلیسی آن آورده شده است.

◆ دفترچه تمرین حروف کانجی، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級 I 漢字練習帳) است و در ۱۱۴ صفحه تنظیم شده است.

◆ دفترچه تمرین حروف کانجی، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級 II 漢字練習帳) است و در ۱۷۶ صفحه تنظیم شده است.

این دو اثر به منظور آموزش حروف کانجی و تقویت توانایی نوشتن به چاپ رسیده است. با استفاده از این دو اثر زبان‌آموز قادر خواهد بود جمعاً تعداد ۵۳۰ عدد از حروف کانجی پایه را یاد بگیرد.

□ مجموعه پرسش‌های استاندارد، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی

(みんなの日本語初級 I 標準問題集) است و در ۶۴ صفحه تنظیم شده است.

□ مجموعه پرسش‌های استاندارد، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان ژاپنی (みんなの日本語初級II 標準問題集) است و در ۶۶ صفحه تنظیم شده است.

این دو اثر کمک‌درسی با هدف به ذهن‌سپاری مطالب آموزش داده شده در دو جلد اثر مورد پژوهش از راه تکرار و تمرین طراحی و تنظیم شده است. مطالب این دو اثر، هم می‌تواند به منظور کتاب تمرین مورد استفاده باشد هم با هدف دوره مطالب تدریس شده یا آزمون تعیین سطح استفاده شود.

● ترجمه و توضیحات دستورزبان به زبان انگلیسی، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۱: عنوان ژاپنی کتاب:

(みんなの日本語 I、翻訳・文法解説ローマ字版・英語) است و در ۱۸۹ صفحه تنظیم شده است.

● ترجمه و توضیحات دستورزبان به زبان انگلیسی، کتاب ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، جلد ۲: عنوان ژاپنی کتاب:

(みんなの日本語 II、翻訳・文法解説ローマ字版・英語) است و در ۱۶۷ صفحه تنظیم شده است.

اضافه بر کتاب‌های کمک‌درسی بالا که مکمل دو جلد اثر مورد مطالعه محسوب می‌شوند، هر دو جلد اثر همراه با ترجمه واژگان و توضیحات به زبان انگلیسی نیز به چاپ رسیده است. این دو اثر به‌ویژه برای زبان‌آموزانی که به دلایل مختلف قصد دارند بدون حضور در کلاس درس زبان ژاپنی مقدماتی را یاد بگیرند، بسیار مفید و موثر می‌باشد.

۲-۴. حروف‌نگاری

در حروف‌نگاری هر دو جلد اثر مذکور، هر چهار نوع حرف مورد استفاده در زبان ژاپنی یعنی حروف الفبای لاتین، حروف هجانگار کاتاکانا و هیراگانا و همچنین حروف واژه‌نگار کانجی مورد استفاده قرار گرفته است. اندازه و نوع قلم استفاده شده در حروف‌نگاری کتاب بسیار سنجیده و مناسب برای زبان‌آموز مبتدی می‌باشد. به‌علاوه هرچند به‌طور معمول بین واژه‌ها، حروف ربط، حروف اضافه و دیگر اجزاء جمله در زبان ژاپنی فاصله‌ای در نظر گرفته نمی‌شود، به‌دلیل رعایت حال زبان‌آموزان مبتدی در هر دو جلد کتاب بین واژه‌ها فاصله گذاشته شده است. از طرفی، در سراسر دو جلد اثر

روی حروف واژه‌نگار کانجی تلفظ آنها به «فورینگانا» (به حروف هجانگار هیراگانا که با اندازه کوچک در بالای حروف کانجی نوشته می‌شود furigana گفته می‌شود) آورده شده است که این مطلب نیز برای رعایت حال زبان‌آموز مبتدی است. البته باید گفت هرچند این تمهیدات برای رعایت حال زبان‌آموزان مبتدیاندیشه شده است اما، همانطور که در پیشگفتار هر دو جلد (صفحه vi) هم اشاره شده است، در این اثر اصولاً آموزش حروف ژاپنی هیراگانا، کاتاکانا و کانجی گنجانده نشده است و تنها به آوردن جدول حروف هیراگانا (۴۶ حرف) و کاتاکانا (۴۶ حرف) در بخش «آغاز کتاب» جلد اول در صفحات ۲ و ۳ بسنده شده است. بنابراین، زبان‌آموز قبل از ورود به این کتاب، ابتدا باید حروف هیراگانا و کاتاکانا را در کتاب درسی دیگری آموزش ببیند و سپس به تدریج با استفاده از

کتاب ویژه آموزش حروف کانجی که در بالا به آن اشاره شد، این حروف را نیز جداگانه یاد بگیرد. در برنامه آموزشی فعلی دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی دانشگاه تهران، مجموع ۹۲ حرف هیراگانا و کاتاکانا با استفاده از کتاب Japanese for Young People و برای آموزش حروف کانجی از مجموع کتاب‌های Kanji Master استفاده می‌شود. لازم به ذکر است طبق مصوبه ۲۰۱۰/۶۷/۲۰۱۰ میلادی سازمان فرهنگ ژاپن (文化庁) تعداد حروف کانجی مورد نیاز در زندگی روزمره ژاپنی‌ها از ۱۹۴۵ حرف مصوب سال ۱۹۸۱ میلادی به ۲۱۳۶ حرف افزایش یافت. این تعداد حروف در مطبوعات، کتاب‌های علمی و غیره مورد استفاده است.

۳. نقد و ارزیابی اثر

در این بخش به ارزیابی نوآوری‌های اثر دو جلدی مورد پژوهش به‌عنوان کتاب آموزش زبان ژاپنی و ایرادات اندک وارد بر آن می‌پردازیم.

۳-۱. نوآوری‌های اثر

نمونه‌های نوآوری در اثر دو جلدی مورد مطالعه را می‌توان به‌شکل زیر خلاصه کرد.
۱. به‌دلیل ارتباط تنگاتنگ زبان و فرهنگ در دو جلد اثر سعی شده است تا محتوی گفت و شنودها و تمرین‌ها تنها بر اساس ویژگی‌های زبانی محض نباشد و در تنظیم آنها با استفاده از تصاویر ساده نقاشی شده به معرفی فرهنگ، جامعه ژاپن و آداب زندگی روزمره نیز پرداخته شود. این موضوع در سرتاسر دو جلد اثر مشهود است.

برای نمونه تصویر بخش گفت و شنود درس یکم جلد اول (ص ۷) خانمی را نشان می‌دهد که زمان معرفی شدن به کارمند جدید شرکت به سبک ژاپنی تعظیم (お辞儀: ojigi) کرده و احترام خود را به مخاطب نشان می‌دهد. معرفی یکی از جشن‌های سنتی ژاپن بنام هانامی یا «اوهانامی» (お花見: Ohanami) در محتوای گفت و شنود درس ششم (ص ۴۹) و معرفی مختصر معروف‌ترین جشن سنتی شهر کیوتو بنام «گیون ماتسوری» (祇園祭: Gion matsuri) در فضای گفت و شنود درس دوازدهم (ص ۹۹) نیز از این جمله‌اند. همچنین در جلد دوم کتاب هم برای نمونه می‌توان به معرفی فرهنگ تفکیک زباله در مکالمه درس ۲۶ (ص ۳) اشاره کرد که تقریباً تمام ژاپنی‌ها به آن پایبندند. همچنین مکالمه درس‌های ۳۰ (ص ۳۵) که اشاره به آمادگی‌های ضروری برای زلزله دارد، مکالمه درس ۳۴ (ص ۶۹) که توضیحاتی در مورد مراسم سنتی چای ژاپنی دارد و مکالمه درس ۳۷ (ص ۹۷) که به معرفی مختصر معبد «کین کاکوجی» (金閣寺: Kinkakuji) ثبت شده در میراث جهانی می‌پردازد و غیره از آن جمله‌اند.

۲. تهیه و تنظیم دو جلد کتاب کمکی قطور به منظور استفاده مدرسان که در بخش (۱) - ۴. معرفی کتاب‌های کمکی اثر و نقش آنها در تقویت چهار توانایی زبانی نیز معرفی شد، از دیگر نوآوری‌های این اثر به شمار می‌رود. مدرس زبان با مطالعه این دو کتاب کمکی با روش‌های به‌روز شده و گوناگون آموزش زبان ژاپنی آشنا می‌شود تا بتواند تمامی نکات گنجانده شده در دو جلد اثر را به‌شکلی بسیار مطلوب و تاثیرگذار به زبان‌آموز انتقال دهد.

۳. در نظر گرفتن کتابهای متعدد کمک آموزشی که در بالا هم به آن اشاره شد از دیگر خلاقیت‌ها در تالیف این اثر دو جلدی است که چنانچه دیدیم به نحوی مطلوب چهار توانایی زبانی گفتاری، شنیداری، نوشتن و خواندن را پوشش می‌دهد.

۴. در نظر گرفتن تصاویر و نقاشی‌های بسیار در دروس هر دو جلد کتاب به منظور درک مطالب و حل تمرین‌ها. وجود تصاویر در بخش مکالمه‌ها به زبان‌آموز کمک می‌کند محیط انجام مکالمه را در ذهن خود تصور کند و جو حاکم بر مکالمه را راحت‌تر درک کند. از طرفی این تصاویر در حل تمرین‌های متعدد نیز زبان‌آموز را به دادن پاسخ درست رهنمون می‌شود. همچنین می‌توان گفت این تصاویر و نقاشی‌ها کتاب درسی را از حالت خشک و یکنواخت بیرون می‌آورد.

با نگاهی به کتاب درسی آموزش زبان ژاپنی مقدماتی (*Nihongo* : 日本語初歩) که قبل از اثر مورد پژوهش، در گروه زبان و ادبیات ژاپنی دانشگاه تهران تدریس می‌شد، به راحتی متوجه خواهیم شد که فاقد برتری‌ها و نوآوری‌های فوق‌الذکر است و از نظر کارآمدی قابل قیاس با اثر مورد مطالعه نمی‌باشد. این قضیه همچنین در مورد دیگر کتاب‌های درسی آموزش زبان ژاپنی مقدماتی مانند جلد اول و دوم (*Manabou Nihongo* : 学ぼうにほんご) و (*Shokyu Nihongo-Genki* : 初級日本語・げんき) و غیره هم صادق است

۲-۳. کاستی‌ها و نقاط ضعف اثر

همانطور که در ابتدای این مقاله هم آوردیم، هرچند کتاب درسی مورد مطالعه ما به دلایلی از جمله تهیه و تدوین کتاب به وسیله کار گروهی، در نظر گرفتن کتاب‌های کمکی متعدد برای پوشش دادن چهار توانایی زبانی گفتاری، شنیداری، خواندن و نوشتن و رفع اشکالات نسخه قبل و غیره باعث شده است که این کتاب مجموعه‌ای جامع، کارآمد و قابل اتکا در آموزش زبان ژاپنی مقدماتی باشد اما، هرچند اندک هنوز چند نقطه ضعف در مورد آن قابل ذکر است.

۱. همانطور که در بخش (۱-۵- حروف‌نگاری) مقاله آوردیم برای رعایت حال زبان-آموز مبتدی در سراسر دو جلد اثر روی حروف واژه‌نگار کانجی تلفظ آنها به "فوریگانا" آورده شده است. اما، به نظر نگارنده این سطور هرچند این رعایت حال در مورد آوردن فوریگانا بر روی حروف کانجی در جلد اول به جا و مفید است ولی ادامه این روند تا پایان جلد دوم باعث تکیه بیش از حد زبان‌آموزان به فوریگانا برای خواندن حروف کانجی شده و در نهایت باعث تضعیف توانایی صحیح خواندن و نوشتن حروف کانجی می‌شود. برای نمونه با وجود اینکه زبان‌آموزان مدتها قبل از وارد شدن به جلد دوم کتاب مذکور، تلفظ و حتی چگونگی نوشتن حروف کانجی ساده‌ای مانند "人" به معنی "انسان"، "本" به معنی "کتاب"، "日本" به معنی "ژاپن"، "水" به معنی "آب"، "何" به معنی "چه/چند"، "国" به معنی "کشور"، "電話" به معنی "تلفن" و بسیاری از حروف کانجی دیگر را می‌آموزند، در درسهای انتهایی جلد دوم (دروس ۴۰ تا ۵۰) کماکان روی این حروف کانجی یاد گرفته شده، فوریگانای آن به چشم می‌خورد. می‌توان گفت که عدم رعایت این مطلب از معدود اشکالاتی است که بر این کتاب آموزشی وارد است.

۲. به علاوه همانطور که در بخش حروف‌نگاری ذکر شد هرچند به‌طور معمول بین واژه-ها، حروف ربط، حروف اضافه و دیگر اجزاء جمله در زبان ژاپنی فاصله‌ای در نظر گرفته نمی‌شود، به‌منظور رعایت حال زبان‌آموزان مبتدی در هر دو جلد کتاب بین اجزای مختلف جمله مانند ضمائر شخصی، حروف اضافه، افعال و غیره فاصله گذاشته شده است. رعایت این مورد هم در جلد اول می‌تواند مناسب باشد اما ادامه آن تا انتهای فصل دوم اثر ممکن است باعث شود زبان‌آموز بعد از اتمام ۵۰ درس ژاپنی در مواجهه با متون معمول زبان ژاپنی که در آن بین اجزاء تشکیل دهنده جمله هیچ فاصله‌اس نیست دچار مشکل شود. بنابراین، می‌توان گفت که بهتر است از ابتدای یا اواسط جلد دوم فاصله بین اجزاء تشکیل دهنده جمله برداشته شود.

۲. از طرفی، در بخش حروف‌نگاری این مقاله گفتیم که در اثر دو جلدی مورد پژوهش اصولاً آموزش حروف ژاپنی هیراگانا، کاتاکانا و کانجی گنجانده نشده است و تنها به آوردن جدول حروف هیراگانا و کاتاکانا در بخش «آغاز کتاب» جلد اول در صفحات ۳ و ۲ بسنده شده است. با توجه به تهیه و تدوین کتاب‌های کمکی متعدد در کنار اثر اصلی، تهیه و چاپ کتاب آموزش حروف هیراگانا و کاتاکانا که دروازه ورود به دوره مقدماتی زبان ژاپنی محسوب می‌شود، توسط کادر مجرب انتشارات سوری ئه نتو و آکومی توانست این مجموعه بی‌نظیر را تکمیل تر کند.

در پایان لازم به ذکر است که انتشارات سوری ئه نتو و آکو در سال ۲۰۰۸ میلادی، کتاب آموزشی دو جلدی «ژاپنی برای همه، سطح متوسطه» را نیز با کتاب‌های کمکی متعدد در دو جلد منتشر کرده است. عمده ویژگی‌های مثبت ذکر شده در مورد دو جلد مقدماتی این اثر در این پژوهش، در مورد دو جلد سطح متوسطه هم صدق می‌کند. اما، کماکان جای تهیه و تدوین سطح پیشرفته آموزش زبان ژاپنی توسط این انتشارات خالی است. امید می‌رود چاپ سطح پیشرفته این اثر توسط کادر مجرب انتشارات مذکور کمک شایانی به آموزش زبان ژاپنی در ایران و جهان بکند.

۴. نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر کتاب آموزشی دو جلدی ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی که حاصل کار گروهی تاناکا یونه و چند نفر مدرس و متخصص دیگر زبان ژاپنی است را توصیف و نقد کردیم. این کتاب توسط انتشارات سوری ئه نتو و آکو ابتدا در سال ۱۹۹۸ به چاپ رسید و در ژانویه سال ۲۰۱۲ نسخه جدید آن همراه با اصلاحات و تغییراتی در

محتوی به انتشار رسیده است. هم‌اکنون نسخه زبان خارجی این کتاب به دوازده زبان مختلف دنیا موجود است و در بیشتر مراکز دانشگاهی و غیر دانشگاهی آموزش زبان ژاپنی در ایران و سراسر جهان به شکل گسترده مورد استفاده است.

در بخش اول و عمده این پژوهش با بررسی و توصیف چهارچوب کلی اثر، چپش منسجم و منطقی دروس، حروف‌نگاری، معرفی محتوی ۷ جلد کتاب کمکی این اثر و نقش آنها در پوشش دادن چهار توانایی زبانی گفتاری، شنیداری، خواندن و نوشتن و همچنین نوآوری‌های اثر به معرفی نقاط قوت آن پرداختیم. همچنین بررسی کردیم که دلایلی از جمله تهیه و تدوین کتاب به‌وسیله کار گروهی، در نظر گرفتن کتاب‌های کمکی متعدد برای پوشش دادن چهار توانایی زبانی، رفع اشکالات و تغییرات محتوایی در نسخه جدید را به‌عنوان علل چربیدن نقاط قوت اثر بر نقاط ضعفش آوردیم. در بخش دوم و پایانی پژوهش به کاهستی‌های اثر و پیشنهاداتی برای رفع این کاهستی‌ها پرداختیم. همانطور که در پیش‌گفتار دو جلد اثر (ص iii) هم آمده است، عمده‌ترین هدف تالیف این اثر ایجاد توانایی زبانی در سطح مقدماتی به‌منظور ارتباط کلامی سریع و موثر به زبان ژاپنی است. با بررسی ویژگی‌های ظاهری و محتوایی برجسته این اثر و با بهره‌گیری از کتاب‌های مکمل در نظر گرفته شده، می‌توان گفت زبان‌آموز کوشا به این هدف خواهد رسید.

پی‌نوشت

تاریخچه آموزش زبان ژاپنی از آغاز تا سال ۲۰۱۳ میلادی: سال ۱۴۱۴ میلادی: اضافه‌شدن آموزش زبان ژاپنی به‌دیگر زبان‌های خارجی در موسسه آموزش زبان‌های خارجی آن دوران شبه‌جزیره کره به‌نام «شی‌یاکواین» (司訳院).

سال ۱۴۹۲ میلادی: انتشار کتاب درسی آموزش زبان ژاپنی در «شی‌یاکواین» به‌نام «ایروها» (『伊呂波』) به‌عنوان قدیمی‌ترین کتاب آموزش زبان ژاپنی.

سال ۱۵۴۹ میلادی: ورود هیات مبلغین مذهبی مسیحی به جزیره کیوشوی ژاپن به سرکردگی فرانسیس خاویر (Francisco de Xavier) اسپانیایی. آغاز یادگیری زبان ژاپنی توسط یکی از شاگردان خاویر به نام فرناندز.

سال ۱۵۷۷ میلادی: ورود مبلغ مسیحی معروف پرتغالی به‌نام «رودریگز» (João Rodriguez) به ژاپن و آغاز فعالیت‌های او در راستای یادگیری و آموزش زبان ژاپنی.

سال ۱۵۹۳ میلادی: هیات مبلغین مسیحی دو اثر ادبیات کلاسیک ژاپنی به نام‌های «هیکه مونوگاتاری» (『平家物語』) و «ایسوهو مونوگاتاری» (『伊曾保物語』) را به‌عنوان کتاب درسی مکالمه زبان ژاپنی به حروف لاتین برگردانده و چاپ می‌کند.

سال ۱۵۹۸ میلادی: هیات مبلغین مسیحی، کتاب آموزش حروف کانجی به نام «راکویوشو» (『落葉集』) را در شهر ناگاساکی به چاپ می‌رساند.

سال ۱۶۰۳ میلادی: هیات مبلغین مسیحی، فرهنگ لغت زبان عامیانه ژاپنی- پرتغالی به نام «نیئوجیشو» (『日葡辞書』) را به‌عنوان اولین فرهنگ لغت زبان ژاپنی به زبان خارجی در شهر ناگاساکی به چاپ می‌رساند.

سال ۱۶۰۸ میلادی: رودریگز کتاب دستور زبان ژاپنی زیر عنوان «نیهن دای بون تن» (『日本大文典』) را در شهر ناگاساکی به چاپ می‌رساند.

سال ۱۶۱۲ میلادی: دولت نظامی ژاپن مسیحیت را ممنوع می‌کند.

سال ۱۶۷۶ میلادی: «کگوسه» (康遇聖) در شبه جزیره کره، کتاب آموزش زبان ژاپنی به نام «شوکای شینگ» (『捷解新語』) را در مدرسه آموزش زبان‌های خارجی «شی یاکواین» مورد استفاده قرار می‌دهد.

سال ۱۷۰۵ میلادی: در سن پترزبورگ روسیه مدرسه زبان ژاپنی پایه‌گذاری شده و تدریس زبان ژاپنی توسط دو تاجر اهل اوساكا آغاز می‌شود.

سال ۱۷۸۲ میلادی: تاتارینف (Андрея Татаринов)، فرهنگ لغت روسی به ژاپنی (『露日辞典』) را منتشر می‌کند.

سال ۱۸۲۶ میلادی: سیبولت آلمانی (Franz Siebold)، کتاب «نکات مهم در مورد زبان ژاپنی» (『日本語要略』) را در هلند به چاپ می‌رساند.

سال ۱۸۵۱ میلادی: در دانشگاه لایدن هلند (Leiden)، برای اولین بار زبان ژاپنی به عنوان دپارتمان آغاز به کار کرد.

سال ۱۸۵۶ میلادی: رونی فرانسوی (،) کتاب «تفکری بر زبان ژاپنی» (『日本語考』) را منتشر کرد.

سال ۱۸۶۱ میلادی: آلکوک انگلیسی (Rutherford Alcock) که اولین سفیر بریتانیا در ژاپن محسوب می‌شود، کتاب «مقدمه‌ای بردستور زبان ژاپنی، برای افراد مبتدی» (『初学者用日本文法要説』) را منتشر کرد.

سال ۱۸۶۳ میلادی: برون (Samuel R. Brown) کتاب «مکالمه زبان ژاپنی» (『日本語会话』) را در شانگهای چین به چاپ رساند. همچنین، کلاسهای

آموزش زبان ژاپنی در مدرسه شرق‌شناسی ملی فرانسه زیر نظر رونی آغاز به کار کرد.

سال ۱۸۶۷ میلادی: فرهنگ لغت ژاپنی-انگلیسی (『和英語林集成』) با حروف لاتین به دست «هبورن» (James Hepburn) به چاپ رسید.

سال ۱۸۶۸ میلادی: همراه با ظهور دوران میجی (Meiji)، کتاب «دستور زبان ژاپنی» (『日本文典』) توسط هوفمن (Johann J. Hoffmann) منتشر شد.

سال ۱۸۶۹ میلادی: دیپلمات انگلیسی آستون (Aston William George) کتاب «دستور زبان مختصری بر ژاپنی محاوره‌ای» (『日本口語小文典』) را منتشر کرد.

سال ۱۸۷۰ میلادی: پایه‌گذاری آموزش زبان ژاپنی در دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه پترزبورگ.

سال ۱۸۷۱ میلادی: پایه‌گذاری آموزش زبان ژاپنی در پژوهشگاه شرق‌شناسی ناپولی ایتالیا.

سال ۱۸۷۲ میلادی: آستون انگلیسی کتاب «آموزش دستور زبان ژاپنی نوشتاری» (『日本文語文典』) را به چاپ رساند.

سال ۱۸۷۳ میلادی: دیپلمات و پژوهشگر انگلیسی ساتو (Ernest Mason Satow) کتاب «مکالمه زبان ژاپنی» (『日本語會話編』) را در یوکوهاما منتشر کرد.

سال ۱۸۸۶ میلادی: چنبارن انگلیسی (B.H. Chamberlain) «کتاب درسی زبان ژاپنی به حروف لاتین» (『ローマ字日本語読本』) را به چاپ رساند.

سال ۱۸۹۲ میلادی: وضع قانون درمورد ورود دانشجویان خارجی به ژاپن از طرف وزارت آموزش عالی آن دوران دولت ژاپن.

سال ۱۸۹۵ میلادی: آغاز به کار آموزش زبان ژاپنی در بخش آموزش و پرورش تحت حکمرانی ژاپن در کشور تایوان. کتاب «کتاب درسی زبان ژاپنی» (『日本語教科書』) در بخش آموزش و پرورش مربوطه به چاپ رسید.

سال ۱۹۰۵ میلادی: نظام آموزشی در کره تحت حکمرانی ژاپن، دچار تغییرات بنیادین شد و آموزش زبان ژاپنی کاربردی آغاز گردید.

سال ۱۹۰۶ میلادی: امپراطوری ژاپن در ایالت «کان تو» (關東州) چین که در آن دوران تحت سلطه‌اش بود، قوانین مربوط به آموزش عمومی را اعلام کرد و در مناطق وابسته به راه‌آهن منچوری (滿鉄付屬地) آموزش زبان ژاپنی را به اجرا گذاشت.

سال ۱۹۱۱ میلادی: در راستای سیاست اجبار ادای احترام و اظهار وفاداری مردم تحت فرمانروایی امپراطوری ژاپن (مردم بخش‌های شرقی چین، تایوان، شبه جزیره کره و بخش‌هایی دیگر از جنوب شرق آسیا) به امپراطور ژاپن، فرمان آموزش در شبه-جزیره کره اعلام شد و آموزش زبان ژاپنی به‌طور فراگیر آغاز شد.

سال ۱۹۱۳ میلادی: در دانشگاه هاروارد، کرسی تمدن ژاپن پایه‌گذاری گردید.

سال ۱۹۱۵ میلادی: قانون مربوط به آموزش دوران ابتدایی در مجمع‌الجزایر جنوبی اقیانوس آرام (مجمع‌الجزایر ماریانای شمالی، مجمع‌الجزایر مارشال، مجمع‌الجزایر کارولین و مجمع‌الجزایر گیلبرت) که آن دوران زیر سلطه امپراطوری ژاپن بودند، اعلام شد و آموزش زبان ژاپنی در مدارس ابتدایی این مجمع‌الجزایر آغاز گردید.

سال ۱۹۲۳ میلادی: ناگانوما نائئه (長沼直兄) به‌عنوان مدرس زبان ژاپنی در سفارت ژاپن در ایالات متحده آمریکا منصوب شد.

سال ۱۹۳۵ میلادی: انجمن دوستی بین‌المللی ژاپن به‌منظور آموزش زبان ژاپنی به دانشجویان آسیایی و همچنین ارائه محل اقامت به آنان تاسیس گردید.

سال ۱۹۳۸ میلادی: دولت ژاپن با تغییراتی در نظام آموزشی در مانچوری (満州国) تحت سلطه، درس زبان ژاپنی را به‌عنوان درس اجباری تعیین کرد.

سال ۱۹۴۱ میلادی: همزمان با شروع جنگ‌های اقیانوس آرام، انجمن ترویج و توسعه آموزش زبان ژاپنی به‌عنوان بخش ضمیمه وزارت آموزش و پرورش آغاز به‌کار کرد. سال ۱۹۴۵ میلادی: پایان جنگ‌های اقیانوس آرام.

سال ۱۹۴۶ میلادی: انحلال انجمن ترویج و توسعه آموزش زبان ژاپنی و تاسیس پژوهشگاه مطالعات زبان و فرهنگ به‌عنوان موسسه غیرانتفاعی جانشین آن.

سال ۱۹۵۲ میلادی: تعیین بخش «زبان ملی (ژاپنی)» در وزارت آموزش و پرورش و محول شدن آموزش زبان ژاپنی به خارجی‌زبانان به این بخش.

سال ۱۹۵۴ میلادی: آغاز به‌کار برنامه پذیرش دانشجوی خارجی با بورسیه دولت ژاپن.

سال ۱۹۶۲ میلادی: آغاز به‌کار انجمن علمی آموزش زبان ژاپنی.

سال ۱۹۷۲ میلادی: آغاز به‌کار بنیاد تبادلات بین‌المللی ژاپن معروف به بنیاد ژاپن.

سال ۱۹۷۶ میلادی: آغاز اعزام اساتید زبان ژاپنی برای دوره‌های کوتاه‌مدت آموزش زبان به خارج از کشور از سوی بنیاد ژاپن.

سال ۱۹۸۴ میلادی: تاسیس مرکز توسعه اقامت برای بازماندگان ژاپنی جنگ جهانی دوم که از کشور چین به ژاپن بازمی‌گشتند. آغاز برگزاری آزمون سنجش توانایی زبان

ژاپنی زیر نظر انجمن بین‌المللی آموزش ژاپن و بنیاد ژاپن. اعلام آمادگی بخش دانشجویان خارجی سازمان بین‌المللی وزارت آموزش و پرورش برای «برنامه جذب ۱۰۰ هزار دانشجوی خارجی».

سال ۱۹۸۸ میلادی: برگزاری آزمون سنجش توانایی آموزش زبان ژاپنی زیر نظر انجمن بین‌المللی آموزش ژاپن سال ۱۹۸۹ میلادی: آغاز به کار انجمن ترویج و توسعه آموزش زبان ژاپنی

سال ۱۹۹۰ میلادی: اصلاح قوانین مهاجرت و افزایش ورود خارجی‌هایی که اصل و نسب ژاپنی دارند.

سال ۱۹۹۶ میلادی: آغاز برگزاری «آزمون سنجش توانایی زبان ژاپنی ویژه تجارت» زیر نظر سازمان تجارت خارجی ژاپن (JETRO: Japan External Trade Organization)

سال ۲۰۰۲ میلادی: آغاز برگزاری «آزمون ویژه به منظور تحصیل در ژاپن» زیر نظر انجمن بین‌المللی آموزش ژاپن.

سال ۲۰۰۳ میلادی: عملی شدن «برنامه جذب ۱۰۰ هزار دانشجوی خارجی».

(برگرفته از کتاب «*Shin Hajimete no Nihongo* : 新・はじめての日本語教育 1 : *Kyouiku-1*» صص. ۲۷۷-۲۵۷)

منابع

- تاناکا، یونه و دیگران (۲۰۱۲). کتاب آموزشی دو جلدی ژاپنی برای همه، سطح مقدماتی، توکیو: انتشارات سوری ته نتو و آکو. مجموع صفحات دو جلد ۶۰۸ صفحه.
- ARC Academy (eds.) (2012). *Kanji master*, Vols. 1,2,3, Tokyo: Sansyusha.
- Association for Japanese-Language Teaching (1998). *Japanese for Young People*, Kodansha International Ltd.
- Atashi Golestan, Maryam (2012). "Iran ni okeru nihongo kyouiku: Tehran daigaku wo chushinni" (Japanese education in Iran: mainly about Japanese education in university of Tehran). Tokyo University of Foreign Languages (TUFS). *Corpus-based Linguistics and Language Education*, 8: 1-14.
- Kaigai gijyutsusha kenshu kyoukai (eds.) (1973). *Shin Nihongo Kiso* (The New Basic Japanese), 3A corporation.
- Kimura, Muneo (1991). *Kouza Nihongo to Nihongo Kyouiku* (Japanese Open Lectures and Japanese Education), Vol.15, Tokyo: Meijishoin.

- Neustupn'y, J.V. (1995) . *Atarashii Nihongo Kyouiku no Tameni* (For New Japanese Education), Tokyo: Taishukan shoten.
- Sakano, Nagari (eds.) (1999).*Shokyu Nihongo-Genki* (Primary Japanese-Genki), Tokyo: Japan Times Publisher.
- Seki, Masaaki (1997) . *Nihongo Kyouikushi Kenkyu Jyosetsu* (An Intoduction to Japanese Education Researches), 3 A corporation.
- Takamizawa, takeshi (1997).*Shin Hajimete no Nihongo Kyouiku-1*) (The first Japanese Education), Tokyo: Asku, pp.275-77.
- Tanaka, Yone (eds.) (2012).*Minna no Nihongo shokyu*, Vols. 2, Tokyo: 3 A Corporation.
- Textbook Ad hoc for Japanese Language Education (2007). *Manabou Nihongo* (Letfl s Learn Japanese), Vols. 1,2, Tokyo: Senmon Kyouiku Publishing.